

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli d. 20 Febr. 1888, kl. 1 e. m.

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utåtande n:o 1 med anledning af väckt motion angående ändring i kongl. förordningen om utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 i afseende å idkande af landthandel.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till utskottet för beredning öfverlemnad motion n:o 86, har herr *Lars Persson* i Heljebol hemställt att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om förslag till sådana ändringar i kongl. förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet, att tillstånd till utöfvande af landthandelsyrket måtte af Konungens befallningshafvande meddelas först, sedan vederbörande kommunalnämnd, med tagen hänsyn såväl till den sökandens kompetens som till socknens behof af handelsrörelse, till ansökningen lemnat sitt bifall.

Sedan motionären påpekat nu gällande stadgande, att en hvar, som är i åtnjutande af god frejd samt råder öfver sig sjelf och sin egen- dom, må, efter vederbörlig anmälan hos Konungens befallningshafvande, kronofogden eller för ändamålet särskildt förordnad person, drifva så kallad landthandel, anför motionären till stöd för sitt förslag: att den naturliga följden af detta stadgande blifvit, att en mängd personer, hvilka på grund af bristande varukänedom, bristande kunskap i de enklaste grunderna af bokhalleriet o. s. v. sakna all duglighet för handelsyrkets utöfvande, det oaktagt egna sig åt landthandel, och att man åtminstone i vissa trakter blifvit formligen öfversvämmad af dylika, mer eller mindre tvetydiga existenser; att hvad detta i sin ordning medfört vore i oräkneliga fall

Bih. till Riksd. Prot. 1888. 8. Saml. 2 Afd. 2 Band. 1 Häft.

konkurs och ekonomisk ruin för handlandena sjelfva, sedan de bland befolkningen utprånglat en mängd värdelöst kram, samt att de dåliga följderna af dylika affärer lågo i öppen dag, då de såväl i ekonomiskt som moraliskt afseende verkade allt annat än välgörande.

Till förekommande af dessa olägenheter anser motionären, att, då staten vid andra tillfällen stadgat vissa kompetensfordringar, man äfven för rättigheten att idka landthandel borde uppställa bestämmelser, hvilka i någon mån kunde utgöra en säkerhet för, såväl att yrket drefves af personer, hvilka voro saken vuxne, som ock att icke socknarne öfversvämmades af landthandlande, samt att kommunalnämnden borde få i uppdrag att bestämma handelsrättigheternas antal inom socknen och tillika afgöra, om den person, som anmäler sig till handels utöfvande, vore der-till lämplig.

Vid 1886 års riksdag väcktes af herr P. Zimdahl uti motion (n:o 119) förslag om bland annat skärpta bestämmelser i fråga om vilkoren för öppnande af sådan handel, hvaröfver bok skall föras, hufvudsakligen med samma motivering och samma syfte som nu föreliggande motion. Andra Kammarens andra tillfälliga utskott, som hemställde, att motionen i denna del icke måtte vinna Riksdagens bifall, motiverade denna hemställan med åtskilliga, ännu giltiga skäl, såsom till exempel att de öfverklagade olägenheterna icke uteslutande berodde på bristande kunskap, utan äfven på vårdslöshet; att inga preventiva lagstiftningsåtgärder torde kunna förebygga vårdslöshet; att ingen anledning förefunnnes, hvarföre man af handlande mer än af andra näringsidkare skulle fordra styrkt kompetens för yrkets utöfvande; att handlande, likasom hvarje annan yrkesutöfvare, vore underkastad ansvar för sina gerningar enligt allmän lag; samt att de personer, som möjligen lida men deraf, att de sätta förtroende till handelsmän, hvilka ej förtjena sådant, borde sjelfva bära följderna af sin bristande förtänksamhet, eftersom hvarje förbindelse af denna natur vore helt och hållet frivillig.

Utskottets hemställan blef af Andra Kammararen bifallen, utan att någon enda röst höjdes till förmån för motionärens förslag.

Men ett nytt skäl för afslag å motionen har nu ytterligare tillkommit. Riksdagen har nemligen under förlidet år beslutat ny förordning angående varors kringförande till försäljning, uti hvilken förordning, som utfärdats den 23 september 1887, stadgas, att Konungens befallningshafvande eger rätt att omedelbart bevilja tillstånd till idkande af dylik handel. Om nu motionärens förslag bifölles, skulle det följaktligen

varda vida lättare att erhålla tillstånd att kringföra varor till salu annorledes än å marknad eller till s. k. gårdfarihandel än till idkande af landthandel, hvilket, enligt utskottets åsigt, vore orimligt,

Icke heller torde det vara välbetänkt att åt »vederbörande kommunalnämnd» inrymma så vidsträckt magt, som motionären föreslagit och hvarigenom vår nuvarande näringsfrihet skulle i betydlig grad inskränkas.

Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motion icke må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 20 februari 1888.

På utskottets vägnar:

G. Thestrup.
